

Ξενοφών, Απομνημονεύματα, Βιβλίο Α΄, Κεφ. 2, 19-20

Ο Ξενοφώντας στα Απομνημονεύματα μεταφέρει τη διδασκαλία του Σωκράτη για θρησκευτικά, ηθικά και πολιτικά ζητήματα, όπως την είχε αντιληφθεί ο Ξενοφώντας. Το απόσπασμα αυτό αναφέρεται σε ηθικά ζητήματα.

ἴσως οὖν εἴποιεν ἂν πολλοὶ τῶν φασκόντων φιλοσοφεῖν ὅτι οὐκ ἂν ποτε ὁ δίκαιος ἄδικος γένοιτο, οὐδὲ ὁ σώφρων ὑβριστής, οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν ὧν μάθησις ἐστὶν ὁ μαθῶν ἀνεπιστήμων ἂν ποτε γένοιτο. ἐγὼ δὲ περὶ τούτων οὐχ οὕτω γινώσκω· ὁρῶ γὰρ ὡσπερ τὰ τοῦ σώματος ἔργα τοὺς μὴ τὰ σώματα ἀσκοῦντας οὐ δυναμένους ποιεῖν, οὕτω καὶ τὰ τῆς ψυχῆς ἔργα τοὺς μὴ τὴν ψυχὴν ἀσκοῦντας οὐ δυναμένους· οὔτε γὰρ ἅ δεῖ πράττειν οὔτε ὧν δεῖ ἀπέχεσθαι δύνανται. δι' ὃ καὶ τοὺς υἱεῖς οἱ πατέρες, κἂν ὧσι σώφρονες, ὅμως ἀπὸ τῶν πονηρῶν ἀνθρώπων εἴργουσιν, ὡς τὴν μὲν τῶν χρηστῶν ὁμιλίαν ἄσκησιν οὔσαν τῆς ἀρετῆς, τὴν δὲ τῶν πονηρῶν κατάλυσιν. μαρτυρεῖ δὲ καὶ τῶν ποιητῶν ὃ τε λέγων: «ἐσθλῶν μὲν γὰρ ἅπ' ἐσθλὰ διδάξεται· ἦν δὲ κακοῖσι συμμίσησιν, ἀπολεῖς καὶ τὸν ἐόντα νόον», καὶ ὁ λέγων: «αὐτὰρ ἀνὴρ ἀγαθὸς τοτὲ μὲν κακός, ἄλλοτε δ' ἐσθλός».

ὑβριστής: αλαζόνας

ὁμιλία: συναναστροφή

κατάλυσιν: καταστροφή

ἐσθλός: καλός (με ηθική σημασία)

ἐόντα: ὄντα

Γ1. Να γράψετε στο τετράδιό σας τη μετάφραση του παραπάνω κειμένου

Μονάδες 20

Γ2.α. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

σώφρων: τη δοτική πληθυντικού αριθμού στο ίδιο γένος

ἀσκοῦντας: την ονομαστική ενικού αριθμού του ουδετέρου γένους
υἱεῖς: τη δοτική πληθυντικού αριθμού
τῶν ποιητῶν: τη γενική ενικού αριθμού
κακός: την αιτιατική πληθυντικού αριθμού του ίδιου γένους στον συγκριτικό βαθμό

Μονάδες 5

Γ2.β. Να γράψετε τους ζητούμενους τύπους για καθεμία από τις παρακάτω λέξεις του κειμένου:

φιλοσοφείν: το β' ενικό πρόσωπο της προστακτικής του ίδιου χρόνου
γιγνώσκω: το β' ενικό πρόσωπο της οριστικής του β' αορίστου
πράττειν: το γ' πληθυντικό πρόσωπο του παρακειμένου της ίδιας φωνής
ἀπέχεσθαι: το α' πληθυντικό πρόσωπο της οριστικής μέλλοντα στην ίδια φωνή
ἀπολείς: το γ' ενικό πρόσωπο της ευκτικής ενεστώτα της ίδιας φωνής

Μονάδες 5

Γ3.α. ἄδικος, περὶ τούτων, (οὐδὲν) ὄν, ἀπέχεσθαι, κακοῖσι

Μονάδες 5

Γ3.β. Να μετατρέψετε την καθεμία από τις παρακάτω μετοχές στις αντίστοιχες προτάσεις.

ὁ μαθὼν
ὡς οὔσαν

Μονάδες 2

Γ3.γ. ὅτι οὐκ ἂν ποτε ὁ δίκαιος ἄδικος γένοιτο:

Να αναγνωρίσετε το είδος της πρότασης και τον συντακτικό της ρόλο.

Μονάδες 3